

Molí nou de la Sala

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Carretera BV-5208, km. 0,2 - Rupit
Emplaçament	A la riba de ponent de la riera de Rupit, entre el molí del Soler i la masia de la Sala
Alçada:	855 m.s.n.m
Coordenades:	
Latitud:	42.02829
Longitud:	2.46191
UTM Est (X):	455456
UTM Nord (Y):	4653057

Classificació

Número de fitxa	08901 - 106
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	IPA 40840
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad.: 002104800DG55D

Fitxes associades:

[Molí vell de la Sala](#)

[La Sala](#)

[Molí del Soler](#)

[Riera de Rupit](#)

Descripció

Edifici aïllat de planta irregular, format per diversos cossos adossats. Presenten les cobertes de teula àrab d'un sol vessant, amb els ràfecs de llates i bigues de fusta. Estan distribuïts en planta baixa, pis i golfes, o bé un sol nivell. Aquests volums compten amb obertures rectangulars emmarcades amb carreus de pedra i les llindes planes. També n'hi ha d'altres emmarcades amb maons. Les finestres més notables tenen els ampits de pedra motllurats. Al soterrani del volum principal, dins del curs de la riera, hi ha el carcabà, format per una obertura rectangular bastida amb pedra. Adossat a la façana de llevant hi ha un petit volum adossat al nivell de la primera planta, elevat mitjançant unes pilars de pedra i cobert amb una teulada d'un sol vessant. La construcció està bastida amb pedra sense treballar de diverses mides, lligada amb abundant morter de calç. S'observen diverses reparacions efectuades amb maons i conserva restes del revestiment original que cobria alguns dels paraments.

A la banda de tramuntana del molí hi ha l'antiga masoveria, actualment reformada. Presenta una planta irregular, amb la coberta de teula àrab de dues vessants i un ràfec de llates i mènsules de fusta. Està distribuït en planta baixa i pis, i compta amb obertures rectangulars emmarcades amb pedra i amb les llindes de fusta. La construcció està bastida amb pedra sense treballar de diverses mides, disposada de forma regular.

Història

La primera referència documental relacionada amb el molí està datada al segle XIV. Raimon Sala, del mas Sala, declara tenir quatre molins a la riera de Sallent (nom antic de la riera de Rupit). Un d'aquests era anomenat molí Nou i comptava amb bassa, rescloses, edificis i aparells. Al segle XVI, el molí era mencionat amb el nom de molí de l'Illa. L'any 1617, en un precari firmat a Antoni Corriol i Sala, es menciona un molí fariner situat a la Sala, amb bassa, rec i resclosa (és probable que el molí vell de la Sala ja no funcionés en aquest moment). L'any 1691, tant el molí com el seu hort, foren arrendats per quatre anys a Just Llorà. Posteriorment, en un inventari del mas Sala de l'any 1768, es menciona que aquest molí tenia "rescloses". Poc després, l'edifici apareix citat en diversos documents estudiats per mossèn Antoni Pladevall i datats l'any 1799. L'any 1805, en un altre inventari del mas Sala, es menciona que el molí Nou tenia una mola volant, així diversos aparells, bassa, resclosa i rec. Pels voltants del molí i ubicades a la riera hi ha les restes de diferents cunyeres excavades al sòl de roca, que probablement corresponguin a les restes d'antigues basses per amagar cànem o lli. Tampoc es descarta que tinguin relació amb el possible pou de glaç del Soler.

El molí tenia un rodet hidràulic, un rec que el connectava amb una resclosa força allunyada i una bassa de grans dimensions. Coexisteixen restes de diferents rescloses de moments històrics diferents.

Bibliografia

BANÚS I BLANCH, Miquel (1986). *Rupit, pàgines de la seva història*. Barcelona: Montblanc-Martín, p. 23-24, 99-100.

BANÚS, Miquel (2002a). “Antics oficis al Collsacabra. El moliner”. *Els Cingles de Collsacabra*, any XXIII, núm. 48, p. 16-19.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan (2014). *Catàleg de masies i cases rurals. Text refós*. Pla d’Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm. identificació M39.

PARÉS I GANYET, Quirze (1985). *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, p. 101, 109-110, 114, 387-388, 460, 461, 469.

ROMA I CASANOVAS, Francesc (2018a). *Molins del Collsacabra. Història i inventari*. Valls: Cossetània Edicions, p. 156-158, 177.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

